

Βρέθηκε τετράδιο μαθημάτων του Μότσαρτ με άγνωστη μουσική

/ [Γενικά Θέματα](#) / [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Στη Γαλλική Εθνική Βιβλιοθήκη βρέθηκε τετράδιο 44 σελίδων με διορθώσεις του Μότσαρτ σε μαθήτριά του και επτά άγνωστα κομμάτια για φλάουτο και άρπα.

Ένα τετράδιο που έμεινε για αιώνες απαρατήρητο στη Γαλλική Εθνική Βιβλιοθήκη αποκαλύπτει μια σπάνια πλευρά του Μότσαρτ: όχι τον συνθέτη μπροστά στο κοινό, αλλά τον δάσκαλο την ώρα που διορθώνει, συμπληρώνει και ξαναγράφει τη μουσική μιας μαθήτριάς του.

Η ανακάλυψη αφορά ένα χειρόγραφο 44 σελίδων, που συνδέεται με τα μαθήματα σύνθεσης που παρέδιδε ο Μότσαρτ στο Παρίσι το 1778 στη Μαρί-Λουίζ-Φιλίπιν ντε Μπονιέρ ντε Γκιν, κόρη του δούκα ντε Γκιν και ταλαντούχα αρπίστρια. Το τετράδιο περιλαμβάνει ασκήσεις σύνθεσης και επτά άγνωστα μέχρι σήμερα σύντομα κομμάτια για φλάουτο και άρπα, από τα οποία τα έξι είναι ολοκληρωμένα.

Τα έργα ακούστηκαν δημόσια για πρώτη φορά στις 21 Ιουνίου, ημέρα της Fête de la Musique, στην Οβάλ Αίθουσα της Γαλλικής Εθνικής Βιβλιοθήκης. Η πλήρης ηχογράφησή τους μεταδόθηκε την επόμενη ημέρα από το France Musique, σε ειδική εκπομπή αφιερωμένη στον Μότσαρτ στο Παρίσι.

Σελίδες από το χειρόγραφο τετράδιο που βρέθηκε στη Γαλλική Εθνική Βιβλιοθήκη και συνδέεται με τα μαθήματα σύνθεσης του Μότσαρτ στο Παρίσι. Φωτ.: Jérémy Halkin

Το χειρόγραφο εντοπίστηκε στις 2 Φεβρουαρίου από τον Φρανσουά-Πιερ Γκούα, μουσικολόγο και επιμελητή στη Γαλλική Εθνική Βιβλιοθήκη, μέσα σε ομάδα μουσικών χειρογράφων που επρόκειτο να ταξινομηθούν εκ νέου. Αυτό που αρχικά του τράβηξε την προσοχή ήταν η παρουσία πολλών σβησιμάτων, διορθώσεων και προσθηκών, αλλά και δύο διαφορετικών γραφών: της μαθήτριας και του δασκάλου.

Η γραφή του δασκάλου, ο τρόπος με τον οποίο σχεδίαζε τα κλειδιά του σολ, τις αγκύλες και τις τελικές διπλές διαστολές, παρέπεμπε στον Μότσαρτ. Η υπόθεση επιβεβαιώθηκε αρχικά από τη μουσικολόγο Λοράνς Ντεκομπέρ και στη συνέχεια από τον Άρμιν Μπρίντσινγκ, διευθυντή της Bibliotheca Mozartiana στο Διεθνές Ίδρυμα Mozarteum του Ζάλτσμπουργκ.

Το τετράδιο προσφέρει πλέον ένα σπάνιο τεκμήριο για τον τρόπο με τον οποίο ο Μότσαρτ δίδασκε σύνθεση: όχι αφηρημένα, αλλά πάνω στο χαρτί, διορθώνοντας μέτρο προς μέτρο τη μουσική της μαθήτριάς του.

Η ιστορία έχει και μια σχεδόν ειρωνική λεπτομέρεια. Από επιστολή του Μότσαρτ προς τον πατέρα του, Λεοπόλδο, στις 14 Μαΐου 1778, είναι γνωστό ότι ο συνθέτης δεν θεωρούσε τη μαθήτριά του ιδιαίτερα εμπνευσμένη. Έγραφε ότι μπορούσε να κάνει τις θεωρητικές ασκήσεις, αλλά «δεν είχε καμία ιδέα». Σήμερα, ακριβώς αυτή η δυσκολία της φαίνεται ότι έκανε το τετράδιο τόσο πολύτιμο: όσο περισσότερο δυσκολευόταν εκείνη, τόσο περισσότερο παρενέβαινε ο ίδιος.

Τα επτά κομμάτια για φλάουτο και άρπα δεν πρέπει να αντιμετωπιστούν ως απλές «νέες συνθέσεις του Μότσαρτ» με τη στενή έννοια. Πρόκειται για έργα που προέκυψαν μέσα στο πλαίσιο των μαθημάτων, με τη συμμετοχή της ντε Γκιν και ουσιαστικές παρεμβάσεις του Μότσαρτ. Σε ένα από τα κομμάτια, ένα γρήγορο μέρος διάρκειας περίπου πέντε λεπτών, οι ειδικοί εκτιμούν ότι το μεγαλύτερο μέρος της μουσικής προέρχεται από το χέρι του.

Η σημασία της ανακάλυψης είναι ακόμη μεγαλύτερη επειδή το ρεπερτόριο του Μότσαρτ για φλάουτο και άρπα είναι εξαιρετικά περιορισμένο. Το γνωστότερο έργο του για αυτά τα όργανα είναι το Κοντσέρτο για φλάουτο, άρπα και ορχήστρα σε ντο μείζονα, Κ. 299, που γράφτηκε την ίδια περίοδο για τον δούκα ντε Γκιν και την κόρη του.

Ο δούκας, στενός φίλος της Μαρίας Αντουανέτας και ερασιτέχνης φλαουτίστας, είχε αναθέσει στον Μότσαρτ να διδάξει τη μεγαλύτερη κόρη του, μια χαρισματική αρπίστρια που όμως δυσκολευόταν στη σύνθεση. Το ίδιο καλοκαίρι, ο Μότσαρτ βρισκόταν στο Παρίσι για τρίτη φορά, ελπίζοντας σε επαγγελματική αναγνώριση που τελικά δεν ήρθε. Λίγο αργότερα, στις 3 Ιουλίου 1778, η μητέρα του πέθανε στην πόλη από τύφο.

Το πώς το μικρό τετράδιο από το σπίτι των ντε Γκιν κατέληξε στη Γαλλική Εθνική Βιβλιοθήκη δεν είναι απόλυτα βέβαιο. Η πιθανότερη εκδοχή το συνδέει με τις επαναστατικές κατασχέσεις: στα Εθνικά Αρχεία υπάρχει καταγραφή για «δύο τετράδια μουσικής» που σχετίζονταν με την οικογένεια ντε Γκιν και κατασχέθηκαν στο Παρίσι στις 4 Μαΐου 1794, όταν ο αριστοκράτης είχε ήδη μεταναστεύσει στην Αγγλία.

Τα κομμάτια είναι σύντομα, σε ύφος που κινείται ανάμεσα στη σερενάτα και τη σουίτα χορών. Η διάρκειά τους φτάνει περίπου τα 20 λεπτά. Παρά τον μάλλον ταπεινό χαρακτήρα τους, εμπλουτίζουν ένα ρεπερτόριο που είχε ελάχιστα να

παρουσιάσει από τον Μότσαρτ για άρπα.

Σχεδόν δύομισι αιώνες μετά, ένα τετράδιο μαθημάτων επιστρέφει όχι ως σχολική σημείωση, αλλά ως ζωντανό μουσικό τεκμήριο. Και ίσως αυτό είναι το πιο συγκινητικό στοιχείο της ανακάλυψης: εδώ ο Μότσαρτ δεν εμφανίζεται ως μύθος, αλλά ως ένας δάσκαλος σκυμμένος πάνω από τη σελίδα, προσπαθώντας να κάνει μια ιδέα να ακουστεί.

lifo.gr